ARON bvba
Archeologisch Projectbureau

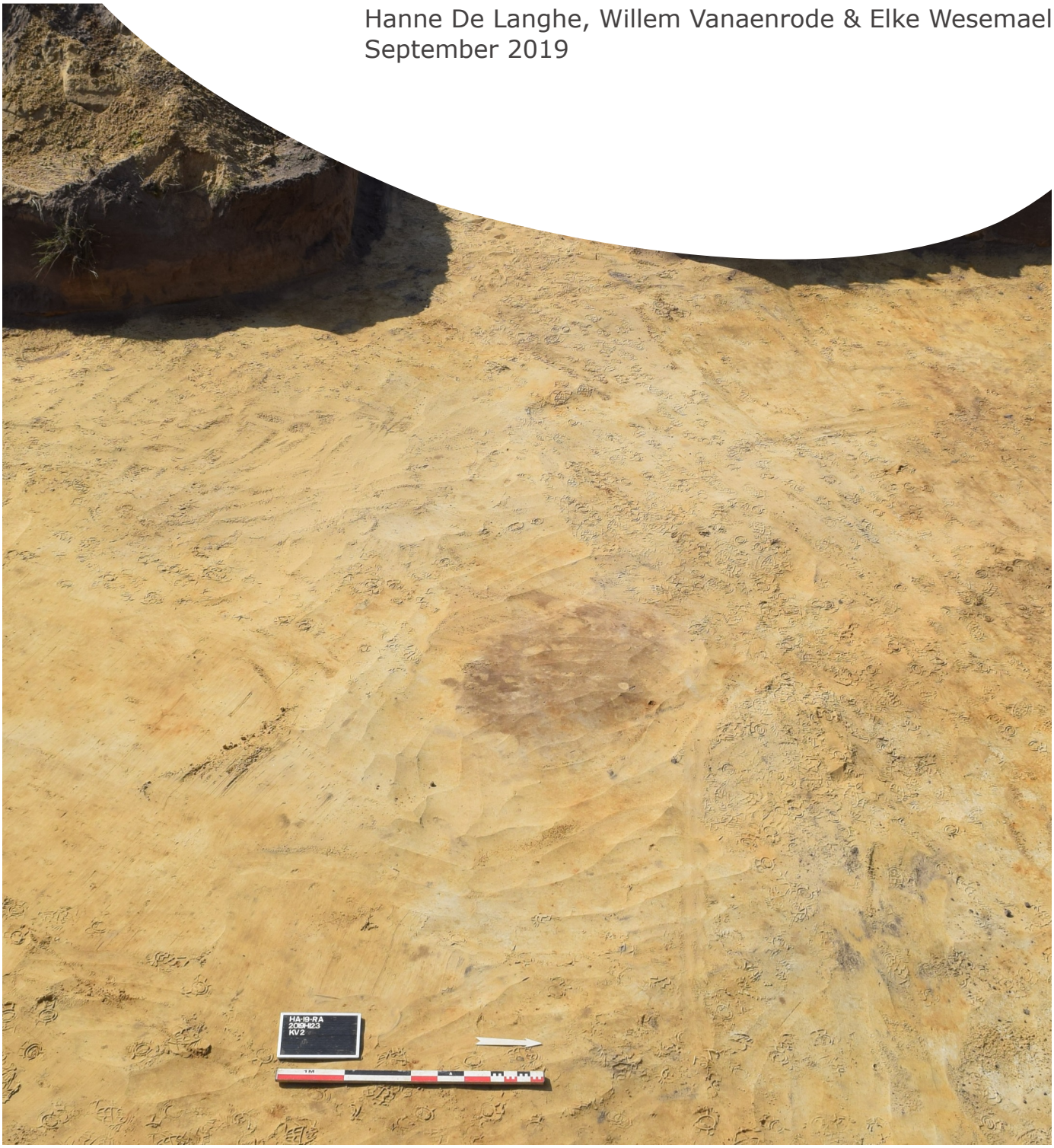
RAPPORT 793

Nota Hamont-Achel, Rangeerweg

Ontwikkeling van een verkaveling

Deel 2: Programma van maatregelen

Hanne De Langhe, Willem Vanaenrode & Elke Wesemael
September 2019

Colofon

ARON rapport 793 – Nota – Hamont-Achel, Rangeerweg. Ontwikkeling van een verkaveling.

Erkend archeoloog: Willem Vanaenrode (OE/ERK/Archeoloog/2018/00207)

Auteurs: Hanne De Langhe, Willem Vanaenrode & Elke Wesemael

Foto's en tekeningen: ARON bvba (tenzij anders vermeld)

Wettelijk depot: D/2019/12.651/102

ID Archeologienota: ID 3908

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken op info@aron-online.be
Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van ARON bvba mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau
Neremweg 110
3700 Tongeren
www.aron-online.be
info@aron-online.be
tel: 012/225.250
fax: 012/770.034

© ARON bvba, Archeologisch projectbureau, 2019

ARON-RAPPORT 793

NOTA HAMONT-ACHEL, RANGEERWEG

ONTWIKKELING VAN EEN VERKAVELING

Hanne De Langhe, Willem Vanaenrode & Elke Wesemael

Tongeren
2019

DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies

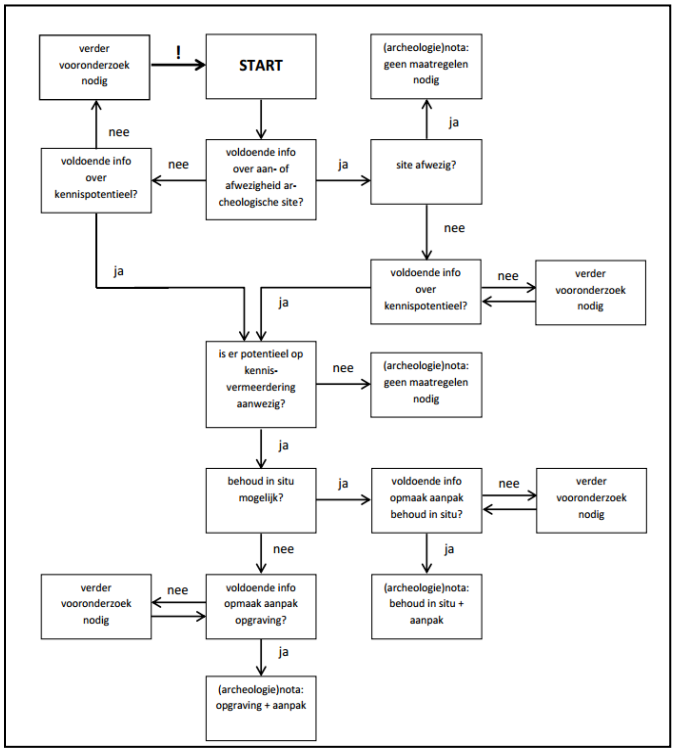
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Initieel werd door *HAAST bvba* een archeologienota (ID 3908)[31] opgesteld bestaande uit een bureauonderzoek. Op basis van het bureauonderzoek was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed, de waarde daarvan (kennispotentieel) en de omgang hiermee. Daarom was bijkomend vooronderzoek noodzakelijk.

Dit aanvullend vooronderzoek bestond uit een proefsleuvenonderzoek (2019H123). Het proefsleuvenonderzoek werd door *ARON bvba* uitgevoerd op de percelen met kadastrale referentie Hamont-Achel, 1ste afdeling, sectie C, nummers 712C, 713E, 720D, 720F, 720G, 721, 722F, 722G, 722H, 723C en 723E.

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op 9 en 10 september 2019. Het programma van maatregelen werd tijdens het uitgevoerde onderzoek grotendeels gevolgd. De dwarssleuf ter hoogte van de toegangsweg werd niet aangelegd, omdat die te dicht bij de te behouden bomenrij lag. Ook de twee kortste sleuven, in het oosten en het zuiden, werden niet aangelegd omdat ze te klein waren en het praktisch niet haalbaar was om ze aan te leggen. Het terrein werd dus onderzocht door middel van dertien parallelle W-O georiënteerde proefsleuven (*Afb. 12*) met een totale oppervlakte van 2028 m². Conform het programma van maatregelen bedroeg de afstand tussen de proefsleuven 12,5 m (van middelpunt tot middelpunt) en waren de proefsleuven 2 m breed. Een eerste kijkvenster werd in het oosten van SL6 aangelegd. Dit kijkvenster had een oppervlakte van 40 m². Een tweede kijkvenster werd aangelegd in het oosten van SL11. Dit kijkvenster had een oppervlakte van 80 m² Op deze wijze werd in totaal 2148 m² of 12,6 % van de oppervlakte onderzocht (ca. 1,7 ha).

Op basis van het proefsleuvenonderzoek kon een gemotiveerd advies gegeven worden aangaande het al dan niet uitvoeren van verder archeologisch onderzoek.

Afb. 29: Beslissingshefboom bij de afweging voor de noodzaak van verder vooronderzoek en/of een opgraving (Bron: OE, CGP 4.0, p. 32).

[31] https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/3908; VAN DE KONIJNENBURG & HERMANS (2017).

1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek werd beslist om geen aanvullend vooronderzoek te adviseren.

De bodemopbouw zoals aangeduid op de bodemkaart, werd grotendeels bevestigd door de aangelegde profielputten. In bijna alle profielen was een beige tot geelbeige lemig zandige moederbodem aanwezig. Die bestond uit de zwaklemige dekzanden van de Formatie van Wildert en komt zo overeen met textuurklasse 'S..'. In het uiterste zuid(oost)en was de verwachte Formatie van Wildert niet meer aanwezig. Meteen onder de verstoringen kwam hier een grofzandige moederbodem voor, waarin grindbijmenging zat. Dit komt overeen met de herwerkte Rijn –en Maasafzettingen, die volgens de Quartaire kaart normaal gezien onder de Formatie van Wildert aanwezig was.

Globaal gezien bevonden de roestverschijnselen zich dieper dan een meter onder het maaiveld, wat overeenkomt met vochttrap '.b.' of droge bodems. Enkel bij P3, P5 en P7, centraal en in het zuidwesten van het onderzoeksgebied, bevonden de roestverschijnselen zich op een diepte vanaf 75 tot 85 cm onder het maaiveld. Dit komt overeen met vochttrap '.c.' of matig droge bodems. De roestverschijnselen in het zuiden, zuidoosten en uiterste oosten zijn niet representatief aangezien een deel van de moederbodem vergraven is geweest. Die profielen kunnen dan ook als OT-bodem of sterk vergraven gronden geïnterpreteerd worden.

Elders kwam bijna overal een plaggendek voor, dat voldoende dik (>60 cm) was om over profielontwikkeling '..m' te kunnen spreken. Het dek varieerde in dikte tussen 60 cm in het oosten, het centrum en een deel van het westen van het onderzoeksgebied tot 80 en 90 cm in het noordoosten en een deel van het noorden. Op slechts één plaats dekte deze plaggenbodem een oorspronkelijke bodem af. Het betrof een podzol, waarvan de verspitte E -horizont nog bewaard was gebleven. In het zuidwesten was het plaggendek niet voldoende dik (<60 cm) om van profielontwikkeling '..m' te spreken. Hier was het totale plaggendek slechts 45 cm dik.

Het grotendeels ontbreken van de E –en B-horizont onder het plaggendek is te verklaren door vroegere akkerbouw, waarbij de oorspronkelijke bodem is verspit. In het zuid(oost)en is de bodem afgegraven voor zandwinning.

Op het onderzoeksterrein werden één archeologisch spoor aangetroffen. Het betrof de onderzijde van een mogelijke silo. In de vulling van S1 werden drie fragmenten handgevormd aardewerk gevonden (V1). Op basis van de dikte van de fragmenten en de gebruikte magering kan dit aardewerk in de late bronstijd/ijzertijd gedateerd worden.

Het beperkt aantal sporen dat werd aangetroffen, evenals de aard ervan wijst niet op aanwezigheid van een nederzetting. Mogelijk andere en ondiepere sporen, zoals bijvoorbeeld paalkuilen, zijn hoogstwaarschijnlijk door verspitting niet bewaard gebleven.

Het lijkt erop dat het kennispotentieel van de vindplaats minimaal is. De kosten van een opgraving wegen op basis van bovenstaande argumenten niet op tegen de geringe kennisvermeerdering die zulk onderzoek zal opleveren. Bijkomend archeologisch onderzoek wordt daardoor niet nodig geacht.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

Op basis van de omschrijving van de geplande bodemingrepen in Deel 1: Verslag van de resultaten, 1. Beschrijvend gedeelte 1.3 Beschrijving van de geplande bodemingrepen kan de impact van deze bodemingrepen op het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed bepaald worden.

De initiatiefnemer plant een verkaveling op een circa 1,7 ha groot gebied, kadastraal gekend als Hamont-Achel, 1ste afdeling, sectie C, nummers 712C, 713E, 720D, 720F, 720G, 721, 722F, 722G, 722H, 723C en 723E.

Voor de aanleg van de wegenis zal de teelaarde verwijderd worden tot op de stabiele ondergrond. Globaal gaat men uit van een aanzet op de stabiele ondergrond met een 25 cm dikke funderingslaag waarop de afwerkingslaag van 10 cm wordt aangebracht.

De rioleringen worden onder de wegenis aangelegd op een diepte van -1.00 m onder het wegdek (maaiveld). De buizen hebben een diameter van 40 cm en 50 cm. Die constructie zal gebouwd worden op perceel 713E en zal aangezet worden op een diepte van -2.32 m onder het maaiveld. De afmetingen van deze constructie zijn 2.75 m breed x 4.95 m lengte en 2.32 m hoog (inclusief funderingsbed).

De bouw van de woningen met aanleg van inritten, tuinen, terrassen, de aanleg van wegen, riolering en nutsvoorzieningen zullen een invloed hebben op mogelijk bodemarchief. Enkel in de noordoosthoek van het terrein zal de impact relatief beperkt blijven door de aanleg van groenvoorziening en een voetbalveldje of speelweide. De strook met bomen, die de percelen 720D en 713E scheidt, dient behouden te blijven.

1.4 Bepaling van de maatregelen

Het lijkt erop dat het kennispotentieel van de vindplaats minimaal is. De kosten van een opgraving wegen op basis van bovenstaande argumenten niet op tegen de geringe kennisvermeerdering die zulk onderzoek zal opleveren. Bijkomend archeologisch onderzoek wordt daardoor niet nodig geacht.

Er moeten daarom **geen maatregelen** getroffen worden en er wordt bijgevolg geen *Programma van Maatregelen* opgemaakt.

Dat er geen verder archeologisch onderzoek nodig is, neemt niet weg dat de aannemer/uitvoerder van de werken gehouden blijft aan de meldingsplicht van archeologische vondsten moesten deze toch worden aangetroffen. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

Neremweg 110 · B-3700 Tongeren • T +32(0) 12 22 52 50 • F +32(0) 12 77 00 34 • info@aron-online.be • www.aron-online.be